

ESHKOL
NEVO
TRYŠ
AUKŠTĀI

Iš hebrajų kalbos vertė
Olga Lempert

Sofoklis

VILNIUS, 2023

Pirmas aukštas

Ką aš tau bandau paaiškinti? Kad mudu su Ajeleta buvome ne tik sukrėsti, kad buvo ir kitkas, ko nedrįsime aptarinėti: juk iš dalies numanėme, ar bent aš numaniau, kad tai gali nutikti. Viskas į tai nurodė, bet aš nepaisiau ženklų. Kas gali būti patogiau nei palikti vaiką saugoti kaimynams? Pats pagalvok. Likus penkioms minutėms tu ją tiesiog sugriebi šitaip, be jokių krepšių ir vežimų, pasibeldi į duris priešais ir tiek. Ji laiminga, kad su jais pabus. Jie laimingi ją priima. O tu laimingas keliauji savo reikalais. Be kita ko, taip pigiau už įprastą auklę. Apie tokius dalykus nesmagu kalbėti, bet aš neprisiverčiu nutylėti, tiesiog viską tau papasakosiu, o tu pažadėk to nedėti į savo knygas, ką?

Tokia pensininkų porėlė nenutuokia, kiek laisvoje rinkoje kainuoja auklės darbo valanda. Nedalyvauja auklių informavimo tinkluose. Todėl gali nusistatyti patogų įkainį. Mes ir nustatėm. Dvidešimt šekelių valandai. Prieš devynerius metus tai dar buvo pakenčiama suma. Žema, bet pakenčiama. Bet nuo tada vidutinė kaina mūsų rajone pakilo iki keturiasdešimties, o mes likome su dvidešimčia. Kartais Ajeleta man primindavo: reikia jiems pakelti, žinok. O aš sakydavau: taip, aišku, būtinai pakelsime. Ir vis tiek likdavome prie dvidešimties. Jie nieko nesakė. Tokie mandagūs *jekiai*, kilę

iš Vokietijos – jis net namuose su kostiumu ir kaklaryšiu, ji dėsto fortepijoną konservatorijoje, vartoja tokius žodžius kaip „susimildamas“. Net jei norėtų užsiminti apie pinigus, nepajėgtų. *Jekiu* garbė neleistų. Tuo tarpu mes sau sakėme – na, gal nesakėme, bet galvojome – šiedu labai nuobodžiai gyvena. Tegul dar padėkoja. Tai jie turėtų mums mokėti už malonumą pabūti su Ofri.

Neprisimenu, kiek jai tiksliai buvo, kai pirmą kartą pali-kome ją pas juos, bet pakankamai anksti. Po kiek laiko gali-ma mylėtis su pagimdžiusia moterimi? Po mėnesio? Pusantro? Nuo to viskas prasidėjo, nuo sekso. Paskutinį nėštumo mėnesį Ajeletai išsivystė toksemija, ir jos nevalia buvo liesti. Mėnesį po gimdymo ji dar kraujavo. O aš jau lipau sienomis, pats supranti. Niekada anksčiau nieko panašaus nebuvo, o tuo metu galėdavau per susitikimą vėpsoti į klientę ir vaiz-duotis, kaip nusitempiu ją į tualetą ir nuplėšiu visus rūbus. Įdomiausia, kad moterys tokį alkį jaučia. Kiek jų su manimi tuo metu flirtavo! Nors aš juk ne koks nors Bredas Pitas. Spiningo trenerė siuntinėjo tokias žinutes, kad nepatikėtum. Kada nors parodysiu. Bet aš ničnieko. Sugniaužiau kumščius ir laikiausi, ir Ajeleta tai įvertino. Nesakė tiesiogiai, tai jai nebūdinga. Bet vis kartojo: ilgiuosi tavo lytėjimo, man irgi to trūksta. Vieną vakarą pasiūlė:

– Palikime ją kelioms minutėms pas Hermaną ir Rūtą.

Ir pirštu lėtai perbraukė man petį. Tai mūsų sutartinis ženklas.

Taip, tai buvo jos sumanymas. Esu tikras. Pirmoji tai sugal-vojo Ajeleta. Priėję pabeldėme į duris ir paprašėme pasaugoti Ofri kelias minutes. Manding, jie puikiai suprato, kas vyksta. Kodėl taip skubu. Jie iš tų pagyvenusių porų, tarp kurių dar skraido žiežirbos. Hermanas toks aukštas, stotingas. Laikosi

kaip Vokietijos kancleris. O Rūtos plaukai balti, ilgi, visada surišti į uodegą, tad ji atrodo labiau moteris nei senelė. Ji Ajeletos paklausė, kada Ofri paskutinį kartą valgė, o ši atsakė, kad mažoji neturėtų būti alkana, be to, prireiks tik kelių minučių. Rūta dar paklausė, ar reikia čiułptuko, ir paprašė dėl viso pikto palikti jai porą sauskelnių. Tuomet Hermanas pradėjo juokingai čiułbėti ir kutenti Ofri pilvuką kaklaryšio galiuku. Ši jam nusišypsojo. Tiesa, tokio amžiaus kūdikių šypsenos instinktyvios, o ne tikros. Bet aš vis dėlto pasakiau Ajeletai:

– Žiūrėk, kaip ji jam šypsosi.

O Rūta pridėjo:

– Vaikai dievina Hermaną.

Žinok, Ofri kūdikystėje pas bet ką nėjo. Net pas senelę verkdavo. Bet vos ją perdavėme Rūtai, ji atsipalaidavo ir priglaudusi galvą prie krūtinės išizaidė su ilgais jos plaukais. Rūta, murmedama „ša, ša, ša“, paglostė jai veidelį, o Ajeleta palinko prie mažosios ir pažadėjo:

– Po kelių minučių sugrįšime, gerai, meile?

Ofri ją nuovokiai nužvelgė, po to pakreipė akis į mane. Pasirodė, kad pravirks. Bet nepravirko. Tik įsikuitė giliau į Rūtą, o ta tarė:

– Brangieji, susimildami, nesijaudinkite, mes išauginome tris vaikus ir penkis anūkus.

Ajeleta dar pakartojė:

– Tik kelios minutės, – ir paskutinį kartą paglostė Ofri skruostą.

Vos užtrenkęs buto duris, aš griebiau jos užpakalį, bet ji kaipmat sustingo ir sušuko:

– Palauk, ar negirdi verksmo?

Sustoję įsiklausėme, bet nieko, išskyrus įprastą virš mūsų gyvenančios našlės stumdomų baldų triukšmą, negirdėjome.

Palaukusi dar kelias akimirkas, kad įsitikintų, Ajeleta paėmė man už rankos ir paprašė:

– Brangusis, susimildamas, tik be glamonių prieš, gerai? – ir patempė link miegamojo.

Hermano ir Rūtos anūkai pasklidę po visą pasaulį. Du Vienoje, du Palo Alte. O vyriausioji su mama gyvena Paryžiuje, kiekvieną vasarą čia pas juos atvažiuoja ir kvaišina visus rajono vaikus savo trumpučiu sijonuku, įdegusia oda ir žaliomis akimis. Jie buriasi prie namo kaip katinai per morčių, o ji su jais šmaikštuoja. Tokia prancūzaitė. Jau avi kulniukus. Kvėpinasi suaugusiųjų kvėpalais. Praėjusią vasarą Rūta ją atsiuntė pas mus paprašyti kiaušinių, aš atidariau duris pliku pilvu, ji man ir sako:

– Mesjė Arno, užsivilkite marškinius, nemandagu šitaip prieš moterį, – ir koketiškai sukrizeno. Aš be šypsenos padaviau jai kiaušinius ir pamaniau – akivaizdu, jog ta maža paleistuvė neturi tėčio. Jei aš būčiau jos tėvas, neleisčiau segtis „miniako“. Bet prie jos dar sugrįšime, dabar ne apie ją.

Kiti Hermano ir Rūtos vaikaičiai irgi atvažiuoja maždaug kartą per metus. Tuomet jų namai, iš kurių paprastai nesigirdi nieko, be fortepijono ir vokiškų kabelinės kanalų, staiga tampa triukšmingi ir pilni gyvybės. Hermanas jiems sodelyje primeistrauja visokių atrakcionų. Prieš pensiją jis dirbo oro pramonėje, tokius dalykus puikiai moka. Be įvairių sūpynių, kalnelių ir kopėčių, dar sutaiso nuotoliu valdomų lėktuvėlių. Vasarą iš sandėlio išvelka baseiną. Tokį didžiulį, iš kieto plastiko. Baseine jie plukdo lėktuvnešį, ant kurio bando nutupdyti lėktuvėlius. Po to lėktuvnešį ištraukia, persirengia maudymosi kostiumais, įlipa į vandenį ir taškosi. Bet per daug nešėlsta. Išauklėti vaikai. Užsienietiški. Valgo su įrankiais. Laiptinėje sveikinasi.

Išlydėję anūkus atgal į namus, Hermanas ir Rūta liūdi. Tokia tvarka. Kitą dieną jų durys užrakintos ir būna aišku, kad nėra ko belstis. Tarsi apsunkusios durys nenusakomu būdu transliuoja – ne dabar. Praėjus dviem dienoms po vaikų išvykimo, jie patys prisistato ir praneša, kad jei norime, galime palikti su jais Ofri. Hermanas prašo:

– Duok bučkį Hermanui, – ir pasilenkęs prie jos atsuka skruostą.

Mažoji pakšteli atsargiai, kad barzdos šeriai nesubadytų. Tuo tarpu Rūta Ajeletai sako:

– Galima ir trumpam. Pinigų nereikia, – ir tyliai, beveik pašnibždomis priduria:

– Hermanui taip sunku, kai vaikaičiai mus palieka. Jis dvi dienas nemiega, nevalgo, nesiskuta. Nežinau, ką su juo daryti.

Sakykim, tie bučiniai. Užsiminiau, kad buvo ženklų, turėdamas omeny tokius dalykus. Prasidėjo nuo to, kad jis prašydavo bučkio, kai Ofri pas juos ateidavo. Ir kai išeidavo. Du bučkiai, po vieną į kiekvieną skruostą. Bet paskutiniais metais galėdavo staiga šiaip praverti duris, išgirdęs mus laiptinėje pakeliui iš namų ar namo, pasilenkti ir pašaukti:

– Ei, Ofri, duok Hermanui bučkį.

Dabar tau pasakoju, ir nors žudykis: ar gali būti aiškesnis ženklas? Tik buvome jam visiškai akli, tą ir bandau tau išaiškinti. Ajeletos mama ne iš tų žmonių, kuriuos norėtum palikti vienus su vaikais. Maniškliai išėjo į pensiją ir visą laiką leidžia užsienyje. Tokios ilgos kelionės. Pietų Amerika. Kinija. Pavirto mat žygeiviais. Tuo pačiu metu gimė Jaelė. Turėjo bėdų dėl kvėpavimo takų. Mudu su Ajeleta valandų valandas budėjome prie jos lovytės Šneiderio ligoninėje, keitėmės pamainomis, budinčiajam buvo draudžiama

užmigti, nes vos užsimerktume, ji galėjo liautis kvėpavusi. O po pamainos išlėkdavome tiesiai į darbą, nespėję net už-eiti namo persirengti. Aš nesiteisinu, tik sakau, kad Rūtos su Hermanu mums reikėjo vis daugiau. Popiet, vakare, savait-galiais. Kartais palikdavome Ofri pas juos tik pusvalandžio pertraukai. Kartais pusdieniui.

Staiga prisiminiau – kaip keista, buvau visai pamiršęs, – kaip vieną rytą atėjusi į Šneiderį manęs pakeisti Ajeleta pasakėjo sapnavusi mudu laukiančius prie operacinės. Bet operuojama mergaitė, kuriai grėsė pavojus, buvo ne Jaelė, Ofri. O chirurgas, išėjęs mums pranešti, kaip praėjo operacija, buvo Hermanas. Tik vietoje gydytojo chalato jis vilkėjo ligonio chalatu, tokiu prasegtu iš nugaros. Sapne ji nematė, kad jis prasegtas, bet žinojo. Ir Hermanas, prabraukęs pirštu jai tarp antakių, tarė: Ofri išgyvens. Ji nustebo, kad kalba apie Ofri, o ne Jaelę, bet nenorėjo klausti, kad nenubaidytų palengvėjimo.

Aš jai to sapno neaiškinau. Dar to betrukė. Kai tik pradėjome draugauti, dar Haifoje, kartą pamėginau interpretuoti jos sapną, ir ji pareiškė, kad bandymas nevykęs ir kad geriau man tyliai jos klausytis. Bet jei ir būčiau aiškinęs, nebūčiau susiejęs su tuo, kas įvyko po metų. Tikriausiai būčiau pasakęs ką nors tokio: gal tu sapne – bet tik sapne – labiau norėtum, kad sirgtų Ofri, nes ji stipresnė ir turi daugiau tikimybių atlaikyti.

Taip jau yra. Kol neturi antros dukters, negali iki galo suprasti pirmosios. Jaelė mums padėjo suvokti, kokia išskirtinė yra Ofri. Kokia reta jos ramybė. Jos principingumas. Visos auklėtojos ir mokytojos mums sakydavo, kad mergaitė brandi savo amžiui. Bet mes turėjome patirti visas Jaelės dramas, kad suprastume, apie ką jos šnekėjo.